

ладнання яких технічними засобами охорони замовник відмовився; крадіжка здійснена за період, коли охорона тимчасово не могла здійснюватися з технічних причин, про що замовника було заздалегідь сповіщено; замовник не здав дублікати ключів від вхідних дверей квартири, під'їзду, холу, що перешкодило затриманню зловмисника; замовник розголосив присвоєний кодовий номер або правила користування технічними засобами охорони; замовник вніс зміни в схему охоронної сигналізації, внаслідок чого вона не спрацювала; шкода заподіяна без проникнення в квартиру та інші підстави.

Зростаюче значення охоронних послуг в наш час та недостатня увага з боку вчених-юристів до розробки даного договору дає можливість окреслити коло питань, які бажано було б більш детально висвітлювати в науковій літературі. Зокрема це питання щодо: визначення поняття договору про надання послуг з охорони, його змісту, сторін договору, класифікації даного договору, особливості відповідальності сторін. Особливої уваги потребують вивчення питання особливостей укладання договору про надання послуг з охорони, коли має місце використання штучного інтелекту або інших технологічних рішень, а також у період введення воєнного стану.

Кучерявенко Вікторія Сергіївна,

аспірантка кафедри цивільного права

Національного університету «Одеська юридична академія»

ОЦІНОЧНІ СУДЖЕННЯ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ У СПРАВАХ ПРО ЗАХИСТ ЧЕСТІ, ГІДНОСТІ ТА ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ ПОРУШЕНИХ В ЗАСОБАХ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Оціночні судження, на ряду з фактичними твердженнями є центральними цивільно-правовими категоріями у справах про захист честі, гідності та ділової репутації порушених в засобах масової інформації (далі за текстом – ЗМІ), яким національні суди приділяють особливу увагу під час розгляду справ відповідної категорії.

Відповідно до положень ч.ч.1-2 ст. 30 Закону України «Про інформацію», ніхто не може бути притягнутий до відповідальності за висловлення оціночних суджень. Оціночними судженнями, за винятком

наклепу, є висловлювання, які не містять фактичних даних, критика, оцінка дій, а також висловлювання, що не можуть бути витлумачені як такі, що містять фактичні дані, зокрема з огляду на характер використання мовностилістичних засобів (вживання гіпербол, алегорій, сатири).

С. Я. Вавженчук та В. Т. Довгопол вказують, що для більш повного розуміння поняття «оціночне судження», наданого в українському законодавстві, його можна визначити як висловлювання, що містить упевненість або сумнів стосовно соціальних явищ, людської діяльності або поведінки. [1, С.6]

Елементами оціночних суджень, як це вбачається з положень ч.2 ст.30 Закону України «Про інформацію» є: 1) висловлювання, які не містять фактичних даних; 2) критика; 3) оцінка дій; 4) висловлювання, що не можуть бути витлумачені як такі, що містять фактичні дані, зокрема з огляду на характер використання мовностилістичних засобів (вживання гіпербол, алегорій, сатири).

Загальним для кожного з вищенаведених елементів оціночного судження, є те, що відповідно до законодавчих положень висловлення оціночних суджень не повинно супроводжуватися оперуванням фактичними даними (які на відмінно від оціночних суджень можуть бути перевірені на предмет їх відповідності дійсності та спростовані у встановленому законом порядку). Втім, встановлення зазначеної вимоги аж ніяк не нівелює той аспект, що будь-яке оціночне судження повинно ґрунтуватися на певному мінімумі фактичних обставин та їх достовірності. На переконання Європейського суду з прав людини (далі за текстом – ЄСПЛ) і національних судів, будування оціночних суджень на недостовірних фактах виходити за рамки того, що охороняється свободою слова та обумовлює можливість захисту порушених прав шляхом спростування фактів, які покладено в основу оціночних суджень. Що побічно має свій наслідок у вигляді спростування оціночних суджень.

Характерним по відношенню до оціночних суджень є також те, що на нормативному рівні здійснюється охорона не лише їх змісту, але й форми їх вираження. Особливого значення даний тезис набуває у разі висловлення представниками ЗМІ оціночних суджень за допомогою фейлетону, карикатури, тощо. Адже зазначені стилі публіцистики передбачають перебільшення та загострення ключових відомостей. [1, С.5] Окрім того, за усталеною позицією ЄСПЛ і національних судів,

свобода журналіста включає право на можливе перебільшення та навіть провокацію.

На переконання ЄСПЛ та національних судів, при визначенні допустимості перебільшення та загострення ключових відомостей відносно особи, при вираженні оціночних суджень в будь-якій формі, вагомого значення набуває статус такої особи.

Відповідно до положень абз.2 ч.2 ст.30 Закону України «Про інформацію» якщо особа вважає, що оціночні судження або думки принижують її гідність, честь чи ділову репутацію, вона вправі скористатися наданим їй законодавством правом на відповідь, а також на власне тлумачення справи у тому самому ЗМІ з метою обґрунтування безпідставності поширених суджень, надавши їм іншу оцінку. Якщо суб'єктивну думку висловлено в брутальній, принизливій чи непристойній формі, що принижує гідність, честь чи ділову репутацію особи, на ЗМІ, який таким чином та у такий спосіб висловив думку або оцінку, може бути покладено обов'язок відшкодувати завдану моральну шкоду.

Таким чином, як вбачається з вищенаведеного неможливість притягнення ЗМІ до відповідальності за висловлення оціночних суджень та неможливість спростувати оціночні судження є загальними постулатами у справах про захист честі, гідності та ділової репутації порушених в ЗМІ, які серед іншого мають винятки та в цілому не нівелюють можливість захисту честі, гідності та ділової репутації особи порушених внаслідок висловлення представником ЗМІ оціночних суджень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вавженчук С. Я., Довгопол В. Т. Оціночні судження та фактичні твердження, як цивільно-правові категорії у сфері захисту честі, гідності та ділової репутації. *Підприємництво, господарство і право*. 2011. № 7. С. 3-6